

MESLEKİ EĞİTİMDE YENİ CAZİBE MERKEZLERİ: ADALET MESLEK YÜKSEKOKULLARI*

Ali BALKAN¹

İhsan ÜSTÜNTAŞ²

Özet

Türkiye’de meslek yüksekokullarının yeni bir türü olarak adalet meslek yüksekokullarının sayıları son yıllarda önemli ölçüde artış göstermiştir. Son verilere göre 25 devlet ve 24 vakıf üniversitesinde Adalet Meslek Yüksekokulu veya Adalet Programı kurulmuştur. Örgün öğretime ek olarak açık öğretim fakülteleri bünyesinde yaklaşık 56 bin kontenjana sahip adalet ön lisans eğitimi verilmektedir. Son verilere göre adalet programında 123 bin civarında öğrenci eğitim görmektedir. Adalet meslek yüksekokulları temel olarak adalet bakanlığının talep ettiği yargı sisteminde çalışacak olan, zabıt kâtabi, infaz koruma memuru, cezaevi kâtabi, mübaşir gibi meslek elemanları yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca mezunlar dikey geçiş sınavı ile hukuk fakültelerine geçiş yapabilmektedir. Sonuç olarak adalet meslek yüksekokullarına olan talebin arttığı ve bu okulların mesleki eğitimde yeni bir cazibe merkezi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Adalet Meslek Eğitimi

VOCATIONAL EDUCATION CENTERS NEW ATTRACTION: VOCATIONAL SCHOOLS OF JUSTICE

Abstract

Justice vocational schools as a new type of vocational schools in Turkey, the number of vocational schools has increased significantly in recent years. According to recent data from 25 states and 24 foundation University Justice vocational schools or Justice Program was established. In addition to formal education, open education faculty within of justice, with a quota of about 56 thousand pre-license training. According to recent data, around 123 thousand students are studying justice program. Requested by the Ministry of Justice, the judicial system of justice vocational schools, which will work as the basis of justice, the court clerk, prison guard, prison clerk, aims to educate vocational staff as bailiff. Also graduates law faculties of vertical transfer can pass exams. As a result, an increase in the demand for justice, higher vocational schools and vocational training schools were found to be a new center of attraction.

Key Words: Vocational Education, Vocational Education justice

* Bu makale 3.Uluslararası Meslek Yüksekokulu Sempozyumunda özet bildiri olarak yayınlanmıştır.

¹ Öğretim Görevlisi, Bozok Üniversitesi Yerköy Adalet MYO e-mail: abalkan65@hotmail.com

² Öğretim Görevlisi, Bozok Üniversitesi Yerköy Adalet MYO, e-mail: ihsan.ustuntas@hotmail.com

Giriş

Türkiye’de kuruluşu 1950’li yıllara dayanan Meslek Yüksekokullarının temel amacı yetişmiş ara eleman ihtiyacını karşılamaktır. 1980 sonrasında başlayan ekonomik gelişme süreci sonucunda, 1990’lı yıllarda Meslek Yüksekokullarının sayısında büyük bir artış görülmüştür (İTO, 2008).

2002 yılından itibaren sınavsız geçiş sistemi sonucunda Meslek Yüksekokullarında öğrenci sayısında büyük bir artış yaşanmış ancak altyapı ve öğretim üyesi ve öğretim elemanı yeterli olmadığı için bu okullar büyük sorunlarla karşı karşıya kalmıştır (Şahin ve Fındık, 2008). Ayrıca, mezunlar ara eleman niteliği taşımalarına rağmen işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalmışlardır.

Meslek Yüksekokulları temel olarak Kamu ve Özel Sektörün talep ettiği alanlarda yetişmiş ara eleman veya meslek elemanını yetiştirmek amacıyla kurulmuş olan yükseköğretim birimleridir.

Günümüzde sayısı 700’ü aşan; meslek yüksekokulu, sosyal bilimler meslek yüksekokulu, sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu vb adlarla kurulan meslek yüksekokullarının bünyesinde birçok farklı program bulunmaktadır. Bu meslek yüksekokulu türlerinden biri de Adalet Meslek Yüksekokullarıdır.

Meslek Yüksekokullarının gelişim sürecinde en çok tercih edilen programlar arasında Muhasebe, Bilgisayar, İşletme, Elektrik, Makine, Turizm gibi programlar yer almaktaydı (Eşme, 2007). Buna karşın 2013 yılı ÖSYM verileri incelendiğinde yukarıda adı geçen programlara olan talebin azaldığı görülmektedir (ÖSYM, 2013-a).-b

Özellikle 2008 yılından itibaren Meslek Yüksekokullarında birçok program öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam sorunu yaşamaması nedeniyle kapanmış veya kapanma aşamasına gelmiştir. Öte yandan özellikle 2008 yılından itibaren ADMYO’ya olan ilgi giderek artmış, bu okullara ayrılan kontenjanlar tümüyle dolmuştur.

Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan toplam öğrenci sayısı 2013 yılı ÖSYM verilerine göre 1.257.828’dir. Bu öğrencilerden 339.742’si 2013 kayıt döneminde yeni kayıt yaptırmıştır. Yine 2013 yılı ÖSYM verilerine göre 31.254 öğrenci ADMYO’lara ilk kez kayıt yaptırmıştır(ÖSYM, 2013-b)

2008 yılına kadar 4 Devlet Üniversitesinde kurulmuş olan Adalet Meslek Yüksekokulları, (ADMYO) (YÖK, www.4myomt.ktu.edu.tr) 2013 yılı ÖSYM istatistik verilerine göre toplamda 25 Devlet Üniversitesinde ADMYO adı altında kurulmuştur. Ayrıca Vakıf Üniversitelerinde 11 tanesi ADMYO adı altında, 13 tanesi de meslek yüksekokulu bünyesinde açılan adalet programı olmak üzere 24 Adalet Programı kurulmuştur. (ÖSYM, 2013-a)

Böylece Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde 2013 yılı itibariyle (ek kontenjanla öğrenci alacak ADMYO’lar hariç) toplam 49 adet ADMYO eğitim-öğretim faaliyetini sürdürmektedir. Bu sayıya kurulmuş olup ek kontenjanla öğrenci alacak olan ADMYO’lar dahil değildir.

ADMYO’lar yukarıdaki sayılar dikkate alındığında Meslek Yüksekokulları içerisinde son 5 yılda büyük bir gelişim göstermiştir. Bu gelişimin temelinde ülkemizde Yargı Reformlarına paralel olarak Adalet hizmetlerine olan talebin artması ve bu talebi karşılamak için yetişmiş ara eleman veya meslek elemanı olarak tabir edilen iş gücünün yetiştirilmesi yatmaktadır.

Bu çalışmada ADMYO’ların kuruluşu, yapısı, mezunlarının kariyer olanakları ve bu okullara olan talep düzeyi ile ADMYO’ların mesleki eğitimdeki rolleri ele alınmıştır.

ADMYO'nun Kuruluşu ve Yapısı

ADMYO veya Adalet Programının üç şekilde kurulduğu görülmektedir.

Birinci kuruluş şekli: Hukuk Fakültesi bünyesinde kurulmuş olan ADMYO yapısı (İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, ADMYO).

İkinci kuruluş şekli: Klasik Meslek Yüksekokullarının içerisinde Hukuk Bölümü, Adalet Programı şeklinde kuruluş yapısı (Kastamonu Üniversitesi, İhsangazi Meslek Yüksekokulu, Hukuk Bölümü, Adalet Programı).

Üçüncü kuruluş şekli: Bağımsız bir MYO türü olarak ADMYO kuruluş yapısı (Bozok Üniversitesi, Yerköy ADMYO).

ADMYO'lar bünyesinde, Hukuk bölümü altında Adalet ve Sosyal Güvenlik programları olmak üzere iki program açılabilir. Genellikle ADMYO ile "Adalet Programı" birbirine karıştırılmaktadır. Yukarıda ifade edildiği üzere "Adalet Programı" klasik Meslek Yüksekokulları bünyesinde de açılabilir.

Bazı üniversitelerde Adalet Programı uzaktan eğitim şeklinde icra edilmektedir (Fatih Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi). Atatürk ve Anadolu Üniversiteleri bünyesinde bulunan Açık Öğretim Fakültelerinde de Açık Öğretim şeklinde Adalet Programı eğitimi verilmektedir.

ADMYO'larda Adalet Programının yanı sıra Sosyal Güvenlik Programı da açılabilir. Ancak, şu anda eğitim veren birçok ADMYO'da sadece Adalet Programı faal durumdadır. Adalet Programı özellikle Adalet Bakanlığı bünyesindeki yardımcı personel ihtiyacını karşılamaya dönük öğrenci yetiştirirken, Sosyal Güvenlik Programı; hem SGK, İŞKUR vb kamu kurumlarında hem de özel sektör işletmelerinde başarı ile görev yapacak bilgi ve becerilerle donatılmış meslek elemanları yetiştirme amaçlanmaktadır.

ADMYO'larda müfredat yapısı 2 ana ders grubundan oluşmaktadır. Birinci grup dersler Temel Hukuk, Anayasa Hukuku, Medeni Hukuk, Ceza Hukuku, Usul Hukuku, İcra ve İflas Hukuku, İş Hukuku, İdare Hukuku, Tebligat Hukuku, Vergi Hukuku gibi kamu ve özel hukukun temel dallarından oluşmaktadır. Ders içerikleri her üniversiteye göre değişebilmektedir. Adalet Programlarında diğer ön lisans programları gibi ortak müfredat bulunmamaktadır.

ADMYO'larda okutulan ikinci grup dersler Adalet Meslek Eğitimine dönük derslerdir. Bu derslerde amaç Adalet Programı mezununun aşağıda belirtilen kariyer mesleklerini icra ederken kendisine lazım olan mesleki bilginin teorik ve pratik düzeyde öğretilmesini esas alan derslerdir. Bu dersler başlıca Temel Klavye Eğitimi, İleri Klavye Kullanımı, Temel Bilgisayar, Hukuk Dili ve Adli Yazışmalar, Kalem Mevzuatı, Çekişmesiz Yargı İşlemleri gibi dersleri kapsamaktadır.

ADMYO öğrencileri her üniversitede farklı sürelerde olmak üzere mecburi Staja tabidirler. Bu stajlar %99 oranında Adliyelerdeki çeşitli birimlerde yaptırılmaktadır. Böylece Program öğrencisi teorik ve pratik bilgisini meslek hayatındaki uygulamasında görmektedir.

ADMYO Mezunlarının Kariyer Olanakları

ADMYO Adalet Programı mezunları başta Kamu sektörü olmak üzere kamu ve özel sektörün çeşitli kademelerinde çalışabilmektedirler. Kamu sektöründe başlıca pozisyonlar aşağıda sıralanmıştır.

- a) Zabıt Kâtibi (Ceza Mahkemeleri, Hukuk Mahkemeleri, İhtisas Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri, Vergi Mahkemeleri, Cumhuriyet Başsavcılıkları, Yüksek Yar-gı vb yargı kurumlarında)
- b) Seçim Kâtibi (YSK, İl ve İlçe Seçim Kurulları)
- c) İnfaz Kâtibi (Ceza İnfaz ve Koruma Müdürlüklerinde)
- d) Denetimli Serbestlik Müdür/Müdür Yrd.
- e) İcra Müdürü/Müdür Yrd.
- f) İcra Memuru
- g) İnfaz ve Koruma Memurluğu
- h) Avukat Kâtibi (Avukatlık Bürolarında)
- i) Noter Kâtibi (Noterliklerde)
- j) Mübaşir
- k) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirlikleri ve icra daireleri meslek elemanı olarak çalışabilmektedirler.

Kamu sektörünün yanı sıra özel sektörde de hukuk müşavirlikleri ve hukuk bilgisi gerektiren tüm birimlerinde istihdam olanakları bulunmaktadır.

ADMYO Sosyal Güvenlik Programı mezunları ise başta Kamu sektörü olmak üzere kamu ve özel sektörün çeşitli kademelerinde çalışabilmektedirler. Kamu ve özel sektörde istihdam edildikleri başlıca pozisyonlar aşağıda sıralanmıştır.

- a) SGK
- b) SGK İl ve İlçe Müdürlükleri
- c) İş-Kur
- d) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personel daireleri
- e) SMMM/YMMM Büroları
- f) Özel sektör insan kaynakları, personel işlemleri ve muhasebe departmanları

Bu alanlarda istihdam edilen ADMYO mezunlarından, özellikle 2009 yılından itibaren Adalet Bakanlığı her sene büyük oranda personel alımı yapmaktadır. Örneğin 2011 yılında 3880 sözleşmeli zabıt katibi, 655 kadrolu zabıt katibi alımı yapılmıştır. Yine 2011 yılında 4000 infaz ve koruma memuru, 285 büro personeli alımı yapılmıştır. 2012 yılında 2169 sözleşmeli zabıt katibi, 694 kadrolu zabıt katibi alımı yapılmıştır. Ayrıca 2012 yılında 348 mübaşir alımı yapılmıştır. Son olarak 2013-2014 yıllarında istihdam edilmek üzere Adalet Bakanlığı 5000 kadro ihdas etmiştir. Bu rakamlar birçok sektörle kıyaslandığında çok büyük bir istihdam olanağının olduğu görülmektedir (<http://www.pgm.adalet.gov.tr/>).

Sosyal Güvenlik mezunlarına yönelik olarak KPSS kadrolarında artış görülmektedir. Özellikle SGK merkez ve taşra teşkilatında ihtiyaç duyduğu memur kadrolarında kısa dönemde Sosyal Güvenlik Programı mezunlarını tercih etmektedir.

Adalet Programı mezunları yukarıdaki kadroların yanı sıra DGS ile Hukuk Fakültelerine geçme olanağına sahiptir. Ayrıca AÖF'den Kamu Yönetimi, İşletme ve İktisat bölümlerine doğrudan kayıt hakkına sahiptirler.

Sosyal Güvenlik Programı mezunları yukarıdaki kadroların yanı sıra DGS ile Sosyal Hizmetler lisans programına devam etme hakları vardır.

Mesleki Eğitimde Cazibe Merkezi Olarak ADMYO'lar

Mesleki eğitimden mezun olan öğrencilerin diğer alanlara göre en büyük avantajı istihdama

katılım olanaklarının daha geniş olmasıdır. Meslek elemanı veya ara elaman olarak tabir edilen MYO mezunları ilgili alanda “mesleki eğitim” aldıkları için kamu veya özel sektörün talep ettiği iş gücü özelliklerini karşılama potansiyeline sahiptir. Ancak yukarıda ifade edildiği üzere Türkiye’de mesleki eğitim çeşitli alt yapı ve personel eksiklikler yüzünden istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Ülkemizde birçok MYO mezunu mesleki eğitime yönelmekten ziyade MYO’yu bir basamak olarak kullanmaya çalışmaktadır. Bunun en büyük sebebi istihdamda yaşanan sorunlardır.

ADMYO’lar özellikle Adalet Bakanlığı tarafından sayısı binlerle ifade edilen iş ilanları ile son yıllarda bir cazibe merkezi haline gelmiştir. ADMYO’larda yukarıda ifade edilen kariyer gruplarına dönük bir eğitim verildiği için ve aynı zamanda istihdam olanakları diğer MYO mezunlarına göre daha geniş olduğu için ADMYO’lara olan ilgi giderek artmaktadır. Önceki yıllarda en çok ilgi gören ön lisans programlarında öğrenci sayısı azalmaya başlamıştır. Birçok MYO bünyesinde bulunan programlar ya öğrenci alımına kapatıldığı veya yeni programlarla takviye edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Buna karşın ADMYO sayısı giderek artarken, ADMYO kontenjanlarının tamamı ile dolduğu görülmektedir. 2013 yılı ÖSYM verileri bu tespiti doğrulamaktadır.

Tablo 1: Türkiye’de ADMYO’lara üniversite bazında öğrenci yerleşim durumları (ÖSYM, 2013-a)

Üniversitenin Türü	Üniversite Sayısı	Genel Kontenjan	Yerleşen Aday Sayısı	Yerleşme Oranı
Devlet Üniversiteleri	25	30.085	29.814	%99
Vakıf Üniversiteleri	21	1.417	1.301	%92
KKTC Üniversiteleri	3	235	90	%38
Genel Toplam	49	31.737	31.205	%98

Yukarıdaki tabloda 2013 yılı önlisans yerleştirme sonuçlarına göre ADMYO’lara ilk kez yerleşen öğrenci sayıları Devlet, Vakıf ve KKTC’de bulunan vakıf üniversiteleri bazında gösterilmiştir. 25 devlet üniversitesinde toplam 30.085 Adalet Programı kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanlara 29.814 öğrenci yerleşmiştir. Böylece devlet üniversitelerinde %99’luk bir yerleşim oranı ortaya çıkmıştır.

Devlet üniversitelerindeki bu kontenjanların 28.000 tanesi Açık Öğretim Fakültesi bünyesinde yer açılan Adalet Programına ait kontenjanlardır. Türkiye’de iki tane Açık Öğretim Fakültesi eğitim öğretime devam etmektedir. Bunlardan biri ilk olarak kurulmuş olan Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’dir. Adı geçen fakültenin 25.000 Adalet Programı kontenjanı bulunmaktadır. 2013 yılında bu kontenjana %100 yerleşim sağlanmıştır. Atatürk Üniversitesine bağlı Açık Öğretim Fakültesi bünyesinde bulunan Adalet Programının 3.000 kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanların 2.729 tanesine yerleşim sağlanmış, sadece 271 kontenjan boş kalmıştır. Böylece adı geçen Adalet Programına da %99 oranında bir yerleşim sağlanmıştır.

Örgün öğretim yapan Açık Öğretim Fakülteleri dışında kalan 25 devlet üniversitesinde toplam 2.085 Adalet Programı kontenjanının tamamına yerleşim sağlanmış olup, yerleşme oranı %100'dür.

Böylece devlet üniversitelerinin Adalet Programına %99'luk bir yerleşim sağladığı görülmektedir. Bu durum Devlet Üniversiteleri bazında ve Adalet Programı özelinde, Adalet Programının mesleki eğitim veren bir ön lisans programı olarak cazibe merkezi olduğunu göstermektedir (Ek 1).

Vakıf üniversitelerinde gerek ADMYO olarak kurulan, gerekse MYO bünyesinde Adalet Programı şeklinde kurulan ön lisans programlarında 1.417 Adalet Programı kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanlara 2013 yılında 1.301 öğrenci yerleşmiştir. Böylece vakıf üniversitelerinde yerleşim oranı %92 oranında gerçekleşmiştir. Vakıf üniversitelerinin Adalet Programı kontenjanlarının Tam Burslu, %50 Burslu, %25 Burslu ve Ücretli şeklinde sınıflandırdığı görülmektedir. Böylece Adalet Programına olan ilginin artırılmasının hedeflendiği düşünülmektedir. Yukarıdaki sınıflama dikkate alındığında %92'lik bir yerleşim oranının oldukça yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak vakıf üniversiteleri bazında da Adalet Programının ilgi odağı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de bulunan vakıf ve devlet üniversitelerinin dışında KKTC'de eğitim öğretim faaliyetini sürdüren 3 vakıf üniversitesinin bünyesinde Adalet Programı faaliyet göstermektedir. Bu 3 üniversitede toplam 235 Adalet Programı kontenjanının 90 tanesine yerleşim sağlanmıştır. KKTC üniversiteleri bazında yerleşim oranı %38'e düşmektedir (Ek 2). Bu durumun temel sebebi olarak üniversitenin coğrafi konumu ve program ücretlerinin fazlalığı ve burslu kontenjanların az olması yatmaktadır.

Türkiye'de bulunan Devlet, Vakıf ve KKTC Vakıf Üniversitelerinin 2013 yılı itibariyle yeni yerleşecek toplamda 31.737 ADMYO kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanların 31.205 tanesine yerleşim yapılmış olup, genel toplam itibariyle ADMYO'lara %98 oranında yerleşim yapıldığı görülmüştür.

Sonuç olarak bir mesleki eğitim birimi olan, temelde Adalet Bakanlığının ve Yargı kuruluşlarının talep ettiği ara elaman veya meslek elemanı yetiştiren ADMYO'ların mesleki eğitimde bir cazibe merkezi olarak ortaya çıktığı görülmüştür. %98'lik bir yerleşim oranı ön lisans programları için oldukça yüksek bir orandır. ADMYO'ların sayısının bu ilgiye paralel olarak daha da artacağı tahmin edilmektedir.

ADMYO'ların Sorunları

ADMYO'lara olan ilginin artmasıyla beraber yukarıda ifade edildiği üzere okul ve öğrenci sayısı büyük artış göstermiştir. Adalet Programına yönelik olarak özellikle Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanan iş ilanları büyük artış göstermiştir. Bu ilanlardaki kadro sayıları yukarıda örnek verildiği üzere binlerle ifade edilmektedir.

Ancak görünüşte kadro sayısındaki bu artışa rağmen Adalet Programı mezunları çeşitli mevzuat engelleri yüzünden ilgili kadrolara yerleşmekte çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Adalet Bakanlığının kadroları ile ilgili çıkarılan yönetmelikler bu kadrolara birçok alan mezununun başvurmasına olanak tanımaktadır. Adalet Programı mezunlarına sınırlı bir alanda "öncelik" tanınmaktadır. Ancak bu öncelik hakkı objektif kriterlere bağlı değildir. Özetle Adalet Bakanlığının ilgili kadrolardaki işe giriş mevzuatı haksız rekabetin önünü açmaktadır (Balkan, 2013).

Bu durumun sonucu olarak Adalet Programı mezunlarının Adalet Programına dönük kadrolara yerleşme düzeyi %5 civarında gerçekleşerek istenilen seviyeden uzak kalmıştır (www.avrasyahaber.com).

Adalet Bakanlığı aldığı kadrolara düz lise mezunu da dahil bir çok alandan başvuruyu kabul etmektedir. Genel yetenek sınavı olarak sadece 3 dakika içinde 90 kelime (on parmak olması şart değil) barajını aşmak, mülakatlara kalmak için yeterli bir koşul olarak görülmekte, mülakatlarda ise tamamen komisyonun insiyatifinde yapılacak değerlendirmeler sonucunda işe alım yapılmaktadır.

Bu değerlendirmelerde kişinin mesleki becerisine yönelik sorular sorulmadığı, genel kültüre dayalı soruların ağırlıklı olduğu birçok kez medya aracılığıyla da görülmüştür.

Sonuç olarak, önlisans eğitimi boyunca tamamen mesleğe yönelik olarak eğitim alan, mesleki becerilerini geliştiren ADMYO mezunları, mezuniyetten sonra mülakat aşamasında bu tür sorularla karşılaştıklarında hayal kırıklığına uğramakta, mülakat sonucunda ise işe yerleşememeleri nedeniyle okudukları programı da sorgulamaktadırlar.

Sonuçlar

Mesleki eğitim, alanında uzman işgücü yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim türüdür. Mesleki eğitim mezunları ihtiyaç duyulan alanlarda doğrudan çalışabilme potansiyeline sahiptirler. Günümüzde mesleki eğitimin temel fonksiyonu, kamu veya özel sektörün talep ettiği alanlarda uzmanlaşmış meslek elemanı veya ara elamanları yetiştirerek ilgili sektörlerde istihdam edilebilir hale getirmektir.

Türkiye’de özellikle 2008 yılından bu yana yeni bir mesleki eğitim türü olarak Adalet Meslek Eğitimi önem kazanmaya başlamıştır. Bunun temel sebebi ülkemizde yargı reformlarına paralel olarak Adalet Bakanlığının veya yargı kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu ara elamanların yetiştirilmesidir. Adalet Meslek Eğitimine olan ihtiyaç ADMYO’ların veya Adalet Programlarının kurulması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu okullarda ve bu programlarda 123 bin civarında öğrenci eğitim görmektedir.

Son 5 yılda devlet ve vakıf üniversiteleri bazında toplam 49 ADMYO veya Adalet Programı faaliyete geçmiştir. Sadece 2013 yılı itibariyle bu okul veya programlara 31.205 öğrenci yerleşmiştir. Adalet Programına olan yerleşim düzeyi kontenjanlar dikkate alındığında %98 şeklinde gerçekleşmiştir.

ADMYO veya Adalet Programı gelişimini sürdürmektedir. Birçok üniversitede programlar kurulma aşamasındadır. Mesleki eğitimin son yıllarda bir bunalım dönemine girdiği ülkemizde birçok ön lisans programı öğrenci alımına kapatılırken Adalet Programına büyük bir öğrenci ilgisi olduğu tespit edilmiştir. Adalet Programına olan ilginin temelinde istihdam olanaklarının diğer ön lisans programlarına kıyasla belirgin bir biçimde gelişmiş olmasıdır. Bu istihdam olanaklarının başında Zabıt Katipliği, Mübaşirlik, İnfaz ve Koruma Memurluğu gibi kadrolar yer almaktadır.

Adalet Program mezunları İcra Müdür ve Müdür Yardımcılığı kadrolarına dönük açılan sınavlara doğrudan başvuru hakkına sahiptirler. Sınavı kazanan mezunlar İcra Müdür veya Müdür Yardımcısı olarak göreve başlayabilmektedirler. Adalet Programı mezunlarının DGS ile Hukuk Fakültelerine geçiş hakkına sahip olmaları programın cazibesini arttıran etkenlerden biridir.

ADMYO’larda Adalet Programının yanı sıra çok fazla gündemde olmayan Sosyal Güvenlik

ön lisans programı da açılabilir. Bu programdan mezun olanlar SGK ve İş-Kur gibi kurumların KPSS alımlarında avantajlı bir konuma sahiptirler.

Sonuç olarak son yıllarda Adalet Programının yukarıda ifade edilen avantajları ile beraber bu programın mesleki eğitimde yeni bir cazibe merkezi haline geldiği görülmüştür.

Adalet Programının yukarıda ifade edilen olumlu durumunun yanı sıra bazı sorunları da bulunmaktadır. Bu sorunların temelinde mezunların işe girişlerinde çeşitli mevzuat düzenlemelerinde kendileri için bir öncelik bulunmaması ve birçok ön lisans ve lisans program mezunu ile aynı şartlarda yarışmaları ve işe girişteki “mülakat” sınavının objektifliğinin tartışmalı olması bulunmaktadır.

Mezunların çoğunlukla yeni başlayan ya da bölüm tercihinde bulunan öğrenci adaylarına bölüm hakkında bu olumsuzluklar nedeniyle olumsuz düşüncelerini aktarmalarına rağmen bölüme yerleşim oranının %98 olması bölümün cazibe merkezi olduğunu da ortaya koymaktadır.

EK-1: Türkiye’de 2013 Yılı ÖSYM Ön Lisans Yerleştirme Sonuçlarına Göre Devlet Üniversitelerindeki ADMYO’lar (www.osym.gov.tr)

Programın Adı	Genel Kontenjan	Yerleşen Aday Sayısı	Puan Türü	Min. Puan
ANKARA ÜNİVERSİTESİ				
Hukuk Fakültesi				
Adalet Meslek Yüksek Okulu	100	100	YGS-3	386,9388
Adalet Meslek Yüksekokulu (Uzaktan Eğitim)	100	100	YGS-3	348,61063
GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	60	60	YGS-3	405,11378
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (ANTALYA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	376,59911

DİCLE ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	30	30	YGS-3	369,09903
Adalet (İÖ)	30	30	YGS-3	347,48512
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	60	60	YGS-3	336,18723
Adalet (İÖ)	60	60	YGS-3	322,98594
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	45	45	YGS-3	344,34531
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ				
Oğuzeli Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	346,6588
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ (ISPARTA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	348,24478
Adalet (İÖ)	50	50	YGS-3	333,15122
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ				
Hukuk Fakültesi				
Adalet Meslek Yüksekokulu	150	150	YGS-3	381,88765
Adalet Meslek Yüksekokulu (Uzaktan Eğitim)	100	100	YGS-3	350,54332
MARMARA ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	402,2712
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)				

Hukuk Fakültesi				
Adalet Meslek Yüksekokulu	100	100	YGS-3	377,6286 9
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	100	100	YGS-3	337,4186 5
Adalet (İÖ)	100	100	YGS-3	318,5954 9

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ				
İhsangazi Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	334,66707
Adalet (İÖ)	50	50	YGS-3	316,27863
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	60	60	YGS-3	369,25438
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	50	50	YGS-3	340,81653
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	55	55	YGS-3	356,64803
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA)				
Hukuk Fakültesi				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	100	100	YGS-3	370,92457
Adalet (İÖ)	100	100	YGS-3	336,37254
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (MALATYA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	60	60	YGS-3	350,3165
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ (RİZE)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	30	30	YGS-3	346,85978
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ (SAMSUN)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	45	45	YGS-3	356,60521

YALOVA ÜNİVERSİTESİ				
Çınarcık Meslek Yüksekokulu				
Adalet	40	40	YGS-3	355,97144
Adalet (İÖ)	40	40	YGS-3	338,24084
BOZOK ÜNİVERSİTESİ (YOZGAT)				
Yerköy Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet	60	60	YGS-3	332,76551
Adalet (İÖ)	60	60	YGS-3	318,28998
TOPLAM	2085	2085	Yerleşme Oranı	100%
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM)				
Açıköğretim Fakültesi				
Adalet (Açıköğretim)	3000	2729		155,10794
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR)				
Açıköğretim Fakültesi				
Adalet (Açıköğretim)	25000	25000		191,11058
TOPLAM	28000	27729	Yerleşme Oranı	99%
GENEL TOPLAM	30085	29814	Yerleşme Oranı	99%

EK-2: Türkiye’de 2013 Yılı ÖSYM Ön Lisans Yerleştirme Sonuçlarına Göre Vakıf ve Kıbrıs Vakıf Üniversitelerindeki ADMYO’lar

Programın Adı	Genel Kontenjan	Yerleşen Aday Sayısı	Puan Türü	Min. Puan
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	362,94443
Adalet (%50 Burslu)	25	25	YGS-3	261,9033
Adalet (%25 Burslu)	20	20	YGS-3	234,69183
TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				
Ankara Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	54	54	YGS-3	245,28468
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	395,89372
UFUK ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	36	36	YGS-3	230,74739
Adalet (Tam Burslu)	4	4	YGS-3	363,06513

ZİRVE ÜNİVERSİTESİ (GAZİANTEP)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	4	4	YGS-3	389,26609
Adalet (%50 Burslu)	8	8	YGS-3	333,61079
Adalet (%25 Burslu)	28	28	YGS-3	249,94877
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	7	7	YGS-3	367,71335
Adalet (%25 Burslu)	63	63	YGS-3	245,0626
Adalet (İÖ) (Ücretli)	54	54	YGS-3	182,1373
Adalet (İÖ) (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	353,5756
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	73	73	YGS-3	207,41972
Adalet (Tam Burslu)	9	9	YGS-3	364,11225
Adalet (%50 Burslu)	8	8	YGS-3	338,04702

FATİH ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	41	41	YGS-3	208,42021
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	381,32367
Adalet (%50 Burslu)	13	13	YGS-3	332,56668
Adalet (Uzaktan Eğitim) (Ücretli)	54	49	YGS-3	181,1894
Adalet (Uzaktan Eğitim) (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	398,51509
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	34	34	YGS-3	197,8886
Adalet (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	370,46743
Adalet (%75 Burslu)	2	2	YGS-3	354,60311
Adalet (%50 Burslu)	4	4	YGS-3	330,13648
Adalet (%25 Burslu)	5	5	YGS-3	297,3592
Adalet (İÖ) (Ücretli)	34	22	YGS-3	170,11997
Adalet (İÖ) (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	365,93254
Adalet (İÖ) (%75 Burslu)	2	2	YGS-3	346,45673
Adalet (İÖ) (%50 Burslu)	4	4	YGS-3	306,51351
Adalet (İÖ) (%25 Burslu)	5	5	YGS-3	256,20859
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	396,1608
Adalet (%50 Burslu)	45	45	YGS-3	250,15861
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ				

Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	24	24	YGS-3	197,46789
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	374,69862
Adalet (%50 Burslu)	12	12	YGS-3	321,06476
Adalet (%25 Burslu)	18	18	YGS-3	257,8457
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	355,59568
Adalet (%50 Burslu)	54	54	YGS-3	241,00785
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	50	45	YGS-3	170,37841
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	368,85941
Adalet (%50 Burslu)	4	4	YGS-3	329,01421
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	20	20	YGS-3	234,38651
Adalet (Tam Burslu)	2	2	YGS-3	362,28925
OKAN ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	49	19	YGS-3	175,00535
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	360,29238
Adalet (%50 Burslu)	5	5	YGS-3	330,1943
Adalet (İÖ) (Ücretli)	35	14	YGS-3	176,78094
Adalet (İÖ) (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	348,88416
Adalet (İÖ) (%50 Burslu)	10	10	YGS-3	273,77206

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ (KONYA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu (Ücretli)	30	30	YGS-3	241,92303
Adalet Meslek Yüksekokulu (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	375,10265
Adalet Meslek Yüksekokulu (%50 Burslu)	5	5	YGS-3	327,20814
Adalet Meslek Yüksekokulu (%25 Burslu)	10	10	YGS-3	300,6025
MEVLANA ÜNİVERSİTESİ (KONYA)				
Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	45	45	YGS-3	214,99712
Adalet (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	353,35458
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ (MERSİN)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	353,57429
Adalet (% 75 Burslu)	12	12	YGS-3	336,84227
Adalet (% 50 Burslu)	24	24	YGS-3	307,38198
Adalet (% 25 Burslu)	13	13	YGS-3	275,30992
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ				
İstanbul Gelişim Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	24	15	YGS-3	172,6966
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	362,6683
Adalet (% 50 Burslu)	24	24	YGS-3	300,06264
Adalet (% 25 Burslu)	6	6	YGS-3	261,83839
Adalet (İÖ) (Ücretli)	42	8	YGS-3	164,31948
Adalet (İÖ) (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	343,35581

Adalet (İÖ) (%50 Burslu)	6	6	YGS-3	282,12123
Adalet (İÖ) (%25 Burslu)	6	6	YGS-3	240,39708
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Nişantaşı Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	355,11488
Adalet (%50 Burslu)	54	54	YGS-3	268,09007
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	27	27	YGS-3	242,48329
Adalet (Tam Burslu)	3	3	YGS-3	385,15898
İzmir Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	34	34	YGS-3	269,16368
Adalet (Tam Burslu)	6	6	YGS-3	376,75523
Adalet (%50 Burslu)	3	3	YGS-3	350,04595
Adalet (%25 Burslu)	17	17	YGS-3	310,93464
GENEL TOPLAM	1417	1301	Yerleşme Oranı	92%

KKTC Üniversiteleri				
GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ (KKTC-GİRNE)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	30	4	YGS-3	179,03139
Adalet (Tam Burslu)	5	5	YGS-3	298,43158
Adalet (%75 Burslu)	10	10	YGS-3	223,33106
Adalet (%50 Burslu)	15	12	YGS-3	170,28029
ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ (KKTC-LEFKOŞA)				

Adalet Meslek Yüksekokulu				
Adalet (Ücretli)	50	10	YGS-3	192,90957
Adalet (Tam Burslu)	20	20	YGS-3	298,71239
Adalet (%75 Burslu)	5	5	YGS-3	276,06848
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ (KKTC-LEFKOŞA)				
Meslek Yüksekokulu				
Adalet (%50 Burslu)	100	24	YGS-3	161,35945
GENEL TOPLAM	235	90	Yerleşme Oranı	38%

Kaynakça

Balkan, A. (2013). Adalet MYO Mezunlarının Kamu Sektöründeki İş Olanakları İlgili Mevzuat Sorunları. *Adalet Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Çözüm Önerileri Sempozyumuna Sunulmuş Bildiri*, 10 Mayıs 2013, Kırıkkale.

İsa Eşme (2007), *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar*.

İTO, (2008). Meslek Yüksekokulları Araştırması, Yayın No:2008-29, 1-5.

ÖSYM, (2013-a), Öğrenci İstatistikleri, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-128/sureli-yayinlar.html>

ÖSYM, (2013-b). Tercih Kılavuzu.

Şahin, İ. ve Fındık, T. (2008). “*Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, TSA / Yıl: 12, S: 3,80-81.

YÖK, *Mesleki Ve Teknik Yükseköğretimde Ön Lisansın Yeniden Düzenlenmesi Taslağı*, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Komisyonu Raporu (www.4myomt.ktu.edu.tr)

YÖK, Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, *Bildiriler Kitabı*, 15-16 Ocak 2007, Ankara.

Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü Bültenleri, <http://www.pgm.adalet.gov.tr/>

Adalet Yüksek Okulu Mezunları, *Adalet İstiyor...* (2012), <http://www.avrasyahaber.net/applets/koseyazilari/detay.asp?id=308>

<http://www.osym.gov.tr/belge/1-19181/2013-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html>